

Изготвен казус

D. H.

18.04.2026г.

Подсъдимият Дончо Драганов постоянно живеел със семейството си в гр. Варна, но бил родом от с. Горен Чифлик, обл. Варненска, където живеели родителите му. През почивните дни той се прибирал в родния си дом, в с. Горен Чифлик.

Родителите на подсъдимия отглеждали овце в овчарник край с. Горен Чифлик, обл. Варна, а той им помагал през почивните дни.

През пролетта на 2020г. подсъдимият срещнал в гр. Варна пострадалия Ахмед Ахмед, като той бил в занемарен външен вид и подсъдимият видял възможност да го наеме като овчар на ниско заплащане, поради което говорил с него, че търси работник за отглеждане на овце и пострадалия Ахмед се съгласил.

От разговорите с Ахмед, а в последствие и от разговори по телефона с неговата майка-св. Шенкбал Патладжанова, подс. Драганов разбрал, че пострадалия Ахмед има леки психични отклонения.

След като Ахмед започнал работа в стопанството на родителите на подс. Драганов, което се намирало извън селото, последният се интересувал периодично за работата му при разговори със своята майка - св. Росица Драганова и разбрал за особеностите в характера на пострадалия Ахмед. Последният, обаче не бил освободен от работа, тъй като изключително ниското заплащане, на труда на Ахмед, компенсирало особеностите на характера му.

На 16.05.2020г. (събота) подс. Драганов се прибрал от гр. Варна в с. Горен Чифлик. С приятели имали уговорка в този ден да работят доброволно, за изграждането на заслон за техни нужди, в близка местност до селото.

На 16.05.2020г. в гората с цел направа на заслона работили подс. Дрганов и свидетели по делото, живеещи в селото.

Подсъдимият, както и част от присъстващите, били с автомобилите си. Всеки носил със себе си храна и различни видове алкохол. В късния следобед, като приключили работа всички седнали да се почерпят, употребили алкохол. Събирането продължило до късно вечерта.

След като получил обаждане от св. Панев, че в селото има полиция, подс. Драганов решил да не се прибира с автомобила в дома си в селото, а да отиде и да спи в т.н. бунгало - постройка с една стая, намираща се до овчарника с овцете, където работел и живеел пострадалия Ахмед. Последният нощувал в друга постройка от овчарника, в близост до бунгалото, ползвано от подсъдимия и родителите му.

Малко по-късно след това обаждане подс. Драганов, с управлявания от него автомобил, се придвижил по черен път до овчарника.

Когато подсъдимият стигнал до овчарника, пострадалия Ахмед все още бил буден и двамата се срещнали. По твърдения на подс. Драганов, той обвинил Ахмед в лъжа, на което последният реагирал остро. След това пострадалия Ахмед поискал цигари от подс. Драганов, но той му отказал и предвид на това, че Ахмед бил страстен пушач напсувал подсъдимия Драганов.

След като бил напсуван от пострадалия, подсъдимият Драганов взел една дъска, която намерил наблизо и започнал с нея да нанася силни удари по главата, тялото и крайниците на пострадалия Ахмед. Нанасянето на ударите от подсъдимия спрямо пострадалия Ахмед с тази дъска продължило интензивно няколко минути, като ударите били около 25-30 броя. В един момент пострадалия паднал на земята, а подсъдимият му нанесъл и удари с ръце и с крака, като при нанасянето на ударите с крак подсъдимият бил обут с маратонки.

След като нанесъл побоя над Ахмед, подс. Драганов се прибрал в бунгалото, където щял да ношува и започнал в 00.29 часа на 17.05.2020г. да сърфира в интернет, като това продължило известно време, без да се интересува от състоянието на пострадалия.

Пострадалия Ахмед през това време бил на земята пред бунгалото, понасяйки силни болки и страдания, в следствие на уврежданията, които е получил в резултат на нанесените от подсъдимия удари.

В един по-късен момент подс. Драганов излязъл от бунгалото и видял отново пострадалия Ахмед, лежащ на земята в близост до него, като виждайки, че е безжизнен и не дава признаци на живот, в периода от 01:44:37 часа до 01:52:54 часа на 17.05.2020г. - в продължение на 8 минути, снимал с телефона си тялото на лежащия на земята Ахмед. Непосредствено след това изпратил чрез интернет приложение снимките, които направил на пострадалия, на двама свои приятели- свидетелите Василев и Аргиров.

Известно време след това, а именно в 03.09 часа на 17.05.2020г. подс. Драганов се обадил в ЦСМП като съобщил, че Ахмед е пострадал.

Малко по-късно, на място пристигнали медицински екип и полиция, които констатирали смъртта на Ахмед. Били установени и множество наранявания по тялото му.

Подсъдимият бил задържан и отведен в полицейския участък, като при проведена беседа с него той разказал на св. Вълчанов, който бил полицай и бил посетил местопрестъплението, какво е станало и какво е направил, като подробно му обяснил как е нанесъл ударите над пострадалия с дъската.

По експертен път по делото е установено:

По ръцете на пострадалия Ахмед са били налични така наречените „защитни наранявания“, по цялата дължина на ръцете и по гърба му,

18-04.2026г.

3

множество следи от силни удари са установени по главата на Ахмед. Носните му кости са били счупени. При вътрешен оглед на главата е установено, че в меките черепни обвивки има кръвонасядания в челната област на главата с диаметър 10/12 см., в теменната област на лявото голямо мозъчно полукълбо е установен кръвоизлив с диаметър 2 см. По основите на малкия мозък е установена бразда от вдаване в големия тилен отвор. Установени са счупвания на множество ребра в ляво и дясно, както и разкъсване на пристенната плевра.

Според вещите лица причина за смъртта на Ахмед е остра анемия, получена в резултата на кръвоизливите в коремната и гръдна кухини, след нанесените му удари, като смъртта е настъпила в рамките на един-два часа след получаване на травматичните увреждания, както е налице пряка причинно следствена връзка между тези увреждания и настъпилата смърт.

Според експертното заключение по делото подсъдимият е психично здрав, с нормален интелект и към момента на извършване на деянието е разбирал свойството и значението на извършеното и е можел да ръководи постъпките си. Същият не е бил във физиологичен афект.

От приложено експертно заключение се установява, че по дясна маратонка на подсъдимия е определен ДНК профил на пострадалия.

Към момента на извършване на деянието подсъдимият Драганов е бил неосъждан.

Близки роднини на пострадалия са неговата майка- св. Шенкбал Патладжанова, неговата сестра- Ширин Сали и неговият брат- Алкин Ахмед.

ВЪПРОСИ:

1. Обосновете каква е правната квалификация на деянието?
Мотивирайте се.

2. Кой съд е компетентен да разгледа делото като първа инстанция, защо и в какъв състав следва да бъде разгледано делото?

3. Кои лица могат да се конституират като страни в производството, на какво основание и в какво качество?

4. Може ли делото да бъде разгледано по някоя от диференцираните процедури по НПК?

5. Може ли да бъде ползвано самопризнанието на подсъдимия пред полицейския служител в доказателствената съвкупност?

ОТГОВОРИ КАЗУС № 1

1. Обосновете каква е правната квалификация на деянието?

Убийството, какъвто е настоящия случай е резултатно престъпление като същото е довършено, когато настъпи биологичната смърт на пострадалия. За да е съставомерно това деяние не е необходимо смъртта да настъпи веднага след въздействието от страна на извършителя. За нея от съществено значение е наличието на пряка и непосредствена причинна връзка между поведението на извършителя и настъпилата престъпна резултат. Предвид това, независимо дали смъртта на пострадалия е настъпила непосредствено след деянието или в един по-късен момент, щом е установено съществуването на такава причинна връзка и при наличието на всички други обективни и субективни признаци от състава на престъплението, деянието ще бъде квалифицирано като убийство.

Не вземането на своевременно мерки за спасяване живота на пострадалия или неуспешната медицинска интервенция не изключват причинната връзка между деянието и настъпилата смърт. Ако и след успешна медицинска интервенция пострадалият почине, понеже някои от органите му не могат да поемат функциите на оперираните органи, причинната връзка също не се изключва. За отговорността на дееца няма значение дали смъртта е настъпила в резултат на нанесената травма или на усложненията от нея, тъй като се касае за единен и непрекъснат причинен процес. Няма значение също така, че за настъпването на смъртта е допринесло и лошото здравословно състояние или напредналата възраст на пострадалия. Без противоречиво се приема, че изводите за субективната страна на деянието се изграждат върху доказаните по делото действия на подсъдимия, които обективират, материализират формираните в съзнанието му представи, а не върху обясненията му. От съществено значение са броят, насочеността на ударите, силата и тяхната продължителност върху пострадалия, както и броят, тежестта и локализацията на нараняванията, също и използваните средства. Когато са причинени множество телесни увреждания на пострадалия с нанасяне на тежки удари върху жизненоважни части на пострадалия, е налице умисъл за убийство. В тази насока не следва да бъдат игнорирани и предшестващите деянието действия на подсъдимия и пострадалия, както и техните отношения. Касае се за комплексна преценка на всички относими обстоятелства по делото, като вината се определя към момента на извършване на

деянието, а не след неговото приключване. Когато деецът съзнава, че наред с целения резултат, ще настъпи с положителност и смъртта на пострадалия, но въпреки това извършва деянието, е налице убийство, извършено с пряк умисъл.

Пряк умисъл е налице, когато деецът действа от близко разстояние, с опасно средство или с голяма сила нанася множество удари в главата на човек. Деецът съзнава, че не може да отмери ударите си така, че да се ограничи само до нанасянето на телесна повреда, а в представата му се включва, че смъртта закономерно ще настъпи. В този случай е налице пряк умисъл- какъвто е и настоящия случай.

В настоящия случай подсъдимият Драганов от обективна страна е извършил деянието с действия, като е нанесъл множество удари, с опасно оръдие, годно да причини смърт- дървена дъска по главата и тялото на пострадалия Ахмед, а след падането му на земята и с крака и ръце, като се има предвид, че главата е едно от най-уязвимите и жизнено важни места за живота на човека. Тези действия на подс. Драганов показват, че той е съзнавал, че по този начин ще причини смъртта на пострадалия Ахмед, която е и настъпила. Ударите са били с голяма интензивност и в продължение на некротко време, достатъчни по сила да причинят редица наранявания на черепа на Ахмед, както и вътрешни кръвоизливи, които в случая са довели и до настъпването на смъртта на Ахмед и са именно причина за настъпването ѝ. Множеството удари в главата, тялото и крайниците, част от които имат защитен характер и тяхната целенасоченост са доказани, въз основа на медицинските находки, по експертен път. В резултат от действията на подсъдимия по главата на пострадалия е установено, че в меките черепни обвивки има кръвонасядания в челната област на главата, в меките черепни обвивки има кръвонасядания в челната област, в теменната област на лявото голямо мозъчно полукълбо е установен кръвоизлив с диаметър 2 см. По основите на малкия мозък е установена бразда от вдаване в големия тилен отвор. Установени са също така счупвания на множество ребра в ляво и дясно, на пострадалия Ахмед, както и разкъсване на пристенната му плевра. Налична е остра анемия, получена в резултат на кръвоизливите в коремната и гръдна кухини, след нанесените му удари, довели именно до смъртта на пострадалия Ахмед, като същата е настъпила в рамките на един-два часа след получаване на така посочените травматичните увреждания.

Подсъдимият Драганов е извършил убийството с особена жестокост и по особено мъчителен за убития начин. В практиката на ВКС се приема, че „особената жестокост”, това е начин, който

причинява изключителни страдания на жертвата - като лишаване от живот: чрез рязане на части от тялото на жертвата, с отрова, която причинява особено тежки предсмъртни страдания, с множество удари, чрез постепенно задушаване и др.

Преживените страдания носят белезите на изключителност, необичайност по своето качество и обем, така че параметрите на физически и душевни страдания са неприсъщи за обикновеното настъпване на смъртта.

За приложението на чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 от НК е нужно да се установи поведение на дееца, което се отнася до начина на осъществяване на умъртвяването и проявеното отношение към жертвата при проява на изключителна ярост и ожесточение. За нея от значение са фактическите обстоятелства на умъртвяване на жертвата, броят, силата на ударите, оръжието, с което е причинено увреждането, както и тези относно демонстрираното отсъствие на състрадание към жертвата. Особената жестокост е външна характеристика на убийството, чрез която намират отражение субективните качества на дееца. Особената жестокост при конкретното деяние на подсъдимия Драганов се обективира от броя и силата на нанесените множество удари, и проявите на агресия спрямо пострадалия Ахмед, както и голяма интензивност на ударите с дъска, крака и ръце, реализирани със значителна сила, както и от липсата на каквото и да е отношение към последиците от действията му и страданията на пострадалия. Същият е оставен от подсъдимия на мястото на побоя, като в същото време Драганов отишъл в бунгало в съседство, легнал и сърфирал в социални мрежи в продължение на около два часа т.е. в подсъдимия изцяло отсъства чувство на милост и състрадание.

Убийство по особено мъчителен за жертвата начин е налице, когато пострадалият изживява тежки физически и душевни страдания, което обстоятелство се съзнава от дееца. И този квалифициращ признак се преценява с оглед броя и начина на нанесените удари, както и болезнеността на уврежданите места, причинените болки и страдания, които са преживявани продължително време, изживените предсмъртни мъки.

В случая за не кратко време подсъдимият Драганов е нанасял удари по главата, тялото и крайниците на пострадалия Ахмед, като последния е бил в съзнание и е изживявал ужаса от този побой, като е понесъл множество счупвания по главата и кости по тялото. Ударите са нанасяни интензивно и част от тях със значителна сила. Физическите страдания на пострадалия са били съпътствани и от болезнени психични изживявания – изпаднал в безпомощно състояние, като резултат на изпитваната болка в травмираните органи, той е осъзнавал невъзможността си да се защити сам,

разбирал е безнадеждността на ситуацията и се е чувствал безпомощен и унижен.

От обективна и субективна страна подсъдимият Драганов е осъществил състава на престъпление наказуемо по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 2 и пр. 3 вр. чл.115 от НК.

Деянието не може бъде квалифицирано като извършено при условията на института на „неизбежна отбрана“ по смисъла на чл. 12 от НК, тъй като от доказателствата по делото не може да се стигне до извод пострадалият Ахмед да е правил дори и опит да напада по някакъв начин подсъдимия Драганов. Напротив, през цялото време той само се е защитавал от нанасяните му удари от страна на подс. Драганов.

Не е налице и хипотезата на чл. 118 от НК. Установено е, че към момента на извършване на деянието подс. Драганов не се е намирал в състояние на силно раздразнение, отговарящо на медицинския критерий за физиологичен афект. От съдебната практика е известно, че алкохолно опиване /каквото в случая не е установено безспорно по отношение на подс.Драганов/, води до отпадане на задръжките и улесняване на конфликтното поведение. Известно е още, че за приложението на чл. 118 от НК са необходими две предпоставки, като първата от тях е убийството да е извършено в състояние на силно раздразнение и втората е това състояние на силно раздразнение да е предизвикано от пострадалия с тежка обида или клевета, или друго тежко противозаконно действие срещу виновния или негови близки. Тези две предпоставки законодателно са предвидени винаги кумулативно. Приемайки, че пострадалият Ахмед е напсувал подсъдимия Драганов, и че това е довело подсъдимия само до обикновено раздразнено състояние, но не и до такова на силно раздразнение, поради което коментираната норма е неприложима.

Деянието не може да се квалифицира и по чл. 124 от НК - като непредпазлива смърт в резултат на умишлено нанесена телесна повреда. При този вид престъпления, деецът цели накърняване само на телесния интегритет на жертвата. Той нито иска, нито допуска смъртта на пострадалия. Когато обаче деецът действа с нанасяне на множество удари, по своя характер с изключителна сила, по жизнено важно място, каквото е главата и тялото и използва за тази цел дървена дъска, която е годна да причини смърт, то смъртта на пострадалия Ахмед е била неизбежна. Възрастта, интелектът и социалният опит на подсъдимия Драганов изключва възможността да не е съзнавал, че от нанесените голям брой силни удари на пострадалия в главата и тялото му няма да настъпят предизвиканите от тях последици – смъртта на пострадалия. Последващите му действия с нищо не предполагат

друго отношение към настъпилите обществено опасни последици – той е оставил пострадалия на мястото, където му е нанесъл побоя и в продължение на часове не се е интересувал от неговото състояние, въпреки извършеното спрямо него тежко престъпление.

2. Кой съд е компетентен да разгледа делото като първа инстанция, защо и в какъв състав следва да бъде разгледано делото?

От данните в казуса следва, че инкриминираното деяние по чл.116 от НК е осъществено на територията на с. Горен Чифлик, обл. Варненска. Няма данни подс.Дончо Драганов да е сред лицата по чл.35 ал.3 и ал.4 от НПК или по чл.396 ал.1 от НПК, но престъплението е сред посочените в разпоредбата на чл.35 ал.2 от НПК. Следователно, делото е родово подсъдно на окръжен съд и местно подсъдно на Окръжен съд-гр.Варна, поради което и следва да бъде разгледано от Окръжен съд Варна. Тъй като за престъплението се предвижда наказание лишаване от свобода за срок от 15 до 20 години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна, съгласно разпоредбата на чл.28 ал.1 т.3 от НПК първоинстанционният съд следва да разгледа делото в състав от двама съдии и трима съдебни заседатели.

3. Кои лица могат да се конституират като страни в процеса, в какво качество и на какво основание?

Майката на пострадалия - св. Шенкбал Патладжанова, неговата сестра- Ширин Сали и неговият брат- Алкин Ахмед имат право да се конституират в качеството на граждански ищци и частни обвинители.

В теорията и в съдебната практика е прието, че основанието на граждански иск в наказателния процес е деянието, предмет на обвинението. Предпоставка за участието на дадено лице в качеството на граждански ищец е неговата процесуална правоспособност, като тя е свързана с качеството на пострадал. Съгласно чл. 74, ал. 1 от НПК, пострадал е лицето, претърпяло имуществени или неимуществени вреди от престъплението. Гражданският иск в наказателния процес е предназначен за правото на обезщетение за виновно причинени вреди от непозволено увреждане по чл. 45 и следващите от ЗЗД.

НПК поставя две предпоставки пред допустимостта на гражданския иск в наказателния процес. Първата е положителна – наличие на причинени вреди от престъпното деяние; втората е отрицателна – разглеждането на гражданския иск да не стане

причина за отлагане на наказателното дело. Други изисквания в закона липсват, включително и условия вредите единствено да са съставомерни.

Кръгът от лица, легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена при непозволено увреждане-смърт на близък, не е уреден изрично в законодателството, поради което и за целите на правоприлагането, лицата с право на обезщетение са определени от Пленума на Върховния съд.

С Постановление № 4/25.V.1961 г., Пленумът на ВС указва за неимуществени вреди да бъдат обезщетявани само най-близките на пострадалия - неговите низходящи (деца), съпруг и възходящи (родители), и то след като се установи, че действително са претърпели вреди.

С Постановление № 5/24.XI.1969 г., Пленумът на ВС е признал право на обезщетение допълнително и на отглежданото, но неосиновено дете, съответно на отглеждания го, както и на лицето, което е съжителствало на съпругески начала с починалия при непозволено увреждане, без да е бил сключен брак, ако това съжителство не съставлява престъпление и не противоречи на правилата на морала. С Постановление № 2/30.XI.1984 г. /изгубило значение/ са дадени указания, че кръгът на лицата, имащи право на обезщетение за неимуществени вреди в случай на смърт, е посочен изчерпателно в постановления № 4/61 г. и № 5/69 г. и няма основания за разширението му, включително по отношение на други възходящи и низходящи на починалия и на неговите братя и сестри.

С Тълк.решение № 1/2016 ОСНК ВКС постановено през 2018 год. е прието следното:

- Материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в Постановление № 4 от 25.V.1961 г. и Постановление № 5 от 24.XI.1969 г. на Пленума на Върховния съд, и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени.

- Обезщетение се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди.

- В наказателния процес тази материална легитимация може да бъде реализирана само от лицата, изброени в Постановление № 4 от 25.V.1961 г. и Постановление № 5 от 24.XI.1969 г. на Пленума на Върховния съд, както и от братята и сестрите на починалия и от неговите възходящи и низходящи от втора степен.“

Както бе посочено пострадалият е лицето, което е претърпяло имуществени и неимуществени вреди от престъплението - чл. 74 от НПК. Именно той е и лицето, което може да участва като частен обвинител- чл. 76 от НПК, а след смъртта му неговите наследници.

Съобразявайки посоченото ТР № 1/2016 г., постановено през 2018 год., следва да е налице идентичност между лицата, които имат право да се конституират в наказателния процес и като частни обвинители, а именно в случая - майката, братът и сестрата на пострадалия Ахмед.

4. Може ли делото да бъде разгледано по някоя от диференцираните процедури по НПК?

В глава 27 от НПК „Съкратено съдебно следствие в производството пред първата инстанция“, съгласно чл. 369а от НПК съкратено съдебно следствие в случаите по чл. 371, т. 2 от НПК, не се допуска при умишлено причиняване на смърт.

В тази хипотеза делото може да бъде разгледано само по реда предвиден ред в чл. 371, т. 1 от НПК, когато подсъдимият и неговият защитник, гражданският ищец, частният обвинител и техните повереници дадат съгласие да не се провежда разпит на всички или на някои свидетели и вещи лица, а при постановяване на присъдата непосредствено да се ползват съдържанието на съответните протоколи и експертни заключения от досъдебното производство. Според чл. 370, ал. 1 от НПК решението за предварително изслушване на страните се взема от съда служебно или по искане на подсъдимия. При наличието на даденото от другите страни съгласие за този ред на провеждане на съдебното следствие, съдът не може да отхвърли искането на подсъдимия за предварително изслушване, когато са налице условията за това, по аргумент на ал. 2 на посочения текст. Законодателят обаче е обвързал тези условия и с изискването съответните действия по разследването да са извършени при условията и по реда, предвидени в кодекса. Установяването на посочените две кумулативни предпоставки се санират от съда чрез нарочно определение по реда на чл. 372, ал. 3 от НПК, с което се „одобрява“ съгласието.

Останалите диференцирани процедури по глава 28 и 29 от НПК не са приложими, тъй като не са налице основанията за това.

При първата от тях „Освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание“, поради отсъствието на материалните предпоставки за приложението на чл.78а НК, а втората „Решаване на делото със споразумение“ заради забраната за сключване на споразумение за тежки престъпления,

изчерпателно изброени в чл. 381, ал. 2 от НПК, сред които е това по чл. 116 от НК.

5. Може ли да бъде ползвано самопризнанието на подсъдимия пред полицейските служители в доказателствената съвкупност?

В съдебна практика и тази на ЕСПЧ се приема, че извънпроцесуално признание пред служител на МВР, дадено в рамките на проведена с него „беседа“ и приобщени чрез разпит на полицейския служител като свидетел, не представлява доказателствено средство за установяване на факти, относими към самопризнанието.

Не е допустимо е по този ред да бъде заместено самопризнанието.

ВКС приема, че по своята същност самопризнанията представляват обяснения, дадени без да бъдат разяснени правата на лицето, което е заподозряно в извършване на престъпление /по-късно обвиняем/ по НПК и без да е осигурена адвокатска защита. Проведен разпит от страна на полицейски служител по отношение на задържано лице винаги следва да бъде приеман за официален контакт, както и при провеждане на разговор между задържания и полицейския служител следва да бъдат съблюдавани гаранциите в ЕКПЧ. При липса на защита на правата му, то информацията станала известна на полицейските служители в хода на тези разговори е събрана в нарушение процесуалните правила и не може да бъде ползвана, защото представлява заобикаляне на императивната норма на чл. 105, ал. 2 от НПК. В този смисъл е и разпоредбата на чл. 118, ал. 2 от НПК.

Казусът е въз основа на: НОХД № 275/2022г. на Окръжен съд Варна, Решение по ВНОХД №128 по описа за 2023 година на Апелативен съд Варна и Касационно наказателно дело от общ характер №20238002200813 по описа за 2023година, първо наказателно отделение на ВКС.